

Jak zaplanować edukację językową dziecka?

early stage

Spis treści:

Wstęp.....	3
Kiedy zacząć edukację językową dziecka?.....	4
Jak dzieci uczą się języków?.....	6
Jak przygotować dziecko przed pierwszą lekcją angielskiego?.....	9
Etapy w nauce – między fascynacją a frustracją.....	11
Jak mierzyć poziom znajomości angielskiego?.....	14
W jaki sposób nauka języków wpływa na mózg?.....	16
Jak wspomóc mózg w trakcie nauki języka?.....	18
Jak wspierać naukę języka w domu?.....	21
Rola rodzica.....	24
Na co zwrócić uwagę przy wyborze kursu językowego dla dziecka?...	26
Przydatne strony i aplikacje.....	31
Czy to koniec?.....	32

Wstęp

Jak odpowiednio zaplanować edukację językową swojego dziecka? Jeśli czytasz tego e-booka, zapewne to pytanie pojawiło się również i w Twojej głowie. :-] Okazuje się, że wielu rodziców zadaje sobie podobne pytanie – zastanawiają się, kiedy jest odpowiedni moment dla dziecka na rozpoczęcie nauki angielskiego, którą metodę wybrać, zdecydować się na kurs indywidualny czy grupowy, jak zachęcić dziecko do nauki, w jaki sposób zajęcia dla dzieci powinny być zorganizowane? Przez blisko 30 lat prowadzenia szkoły języka angielskiego Early Stage, poznaliśmy wielu rodziców, którzy dzielili się z nami swoimi wątpliwościami, pytaniami i dylematami, związanymi z nauką języka angielskiego u ich dzieci. Postanowiliśmy więc stworzyć przewodnik dla rodziców, w którym opowiadamy o tym, jak podejść do edukacji językowej dzieci, aby stała się ona prawdziwą przygodą!

Jeśli to Twój pierwszy kontakt z naszą szkołą, zanim zaczniemy, poznaj nas bliżej. Zajrzyj na naszą stronę earlystage.pl lub na profile na [Facebooku](#) i [Instagramie](#). Przeczytasz tam więcej o historii naszej szkoły, o metodzie, kursach czy zrealizowanych projektach.

**3... 2... 1...
Startujemy!**

Autorki:

Justyna Rokuszewska

Psycholożka dziecięca. Ukończyła psychologię na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu i studia podyplomowe z Diagnostyki Klinicznej Dziecka na Uniwersytecie Warszawskim. Aktualnie zdobywa wiedzę i umiejętności w profesjonalnej szkole psychoterapii, akredytowanej przez Polskie Towarzystwo Psychiatryczne. Od ponad 8 lat pracuje z dziećmi i rodzicami jako psycholożka – prowadzi zajęcia rozwijające umiejętności społeczno-emocjonalne dla dzieci, diagnozy, terapie, warsztaty i konsultacje dla rodziców. W swojej pracy najbardziej ceni sobie różnorodność i możliwość towarzyszenia dzieciom oraz rodzicom w ich rozwoju.

Tonia Bochińska

Współwłaścicielka Early Stage, ale również nauczycielka, metodyczka i osoba z ogromną pasją do pracy z dziećmi. Uważa, że zajęcia językowe muszą angażować jak najwięcej zmysłów, być pełne kreatywności i muzyki. Widzi w dzieciństwie czas na naturalne zdobywanie nowych umiejętności.

Beata Wysocka

Metodyczka, autorka materiałów dydaktycznych, trenerka, instruktorka jogi dla dzieci i nauczycielka. Pasjonuje się neurobiologią, psychologią, uważnością i oczywiście angielskim! Uwielbia szaloną zabawę z dziećmi i niesztabowe rozwiązania. Ciągłe się uczy, a kiedy potrzebuje relaksu, ucieka po inspirację w góry. Uważa, że zajęcia językowe muszą angażować jak najwięcej zmysłów, być pełne kreatywności i muzyki.

Pierwsze kroki w nauce języka obcego – kiedy zacząć edukację językową dziecka?

Dziecięcy umysł jest niezwykle plastyczny i chłonny, predysponowany do uczenia się. Dzieci od swoich pierwszych chwil na świecie uczą się poprzez wsłuchiwanie w dźwięki, obserwowanie otoczenia, próby naśladowania zachowań innych osób. Podobnie jest z nauką języka ojczystego – dzieci od pierwszych dni życia osłuchują się z jego brzmieniem, w kolejnych miesiącach próbują powtarzać pojedyncze głoski, sylaby, słowa. Analogiczny proces występuje wtedy, gdy możliwie szybko wprowadzony zostanie kolejny język.

Możliwie szybko, czyli kiedy?

Dzieci najszybciej i najłatwiej uczą się języka obcego od urodzenia do około 6-8 roku życia. Okres wczesnego dzieciństwa to moment,

w którym kształtuje się aparat mowy – zatem w tym czasie dzieci mają ogromne możliwości nauczenia się poprawnej wymowy i intonacji oraz opanowania wszystkich dźwięków, charakterystycznych dla danego języka obcego. W związku z tym, im szybciej dzieci zaczną mieć kontakt z językiem angielskim, tym lepiej się z nim osłuchają i opanują poprawną wymowę. Język obcy będzie już na wczesnym etapie ich życia czymś naturalnym. Jeśli jednak weźmiemy pod uwagę kwestie programowe, postawimy sobie za cel to, aby dzieci były doskonale przygotowane do egzaminów szkolnych, a także realizowały program zgodnie z założeniami CEFR (wytycznymi Rady Europy dotyczącymi kształcenia języka), to zerówka lub pierwsza klasa są optymalnym momentem, aby rozpocząć naukę języka obcego. Jeśli na tym etapie dziecko za-

cznie realizować dobrze zaplanowany i przygotowany kurs językowy, to będzie miało czas na spokojną edukację językową, bez pośpiechu i nerwów o odpowiednie przygotowanie do brytyjskich egzaminów językowych, a także, oczywiście, tych szkolnych. Pośpiech w nauce języka nie sprzyja. Powinien być to proces rozłożony na lata systematycznej pracy.

Czy to oznacza, że jeśli nauka drugiego języka rozpocznie się później, to wszystko stracone?

Nie, ale warto wykorzystać ten szczególny etap rozwojowy, w którym nauka przychodzi dzieciom bardzo łatwo.

W późniejszym wieku będą musiały włożyć w naukę o wiele więcej wysiłku, niż jako przedszkolaki czy dzieci wczesnoszkolne, a to może skutkować zniechęceniem do nauki języka. Im wcześniej dzieci zaczną podejmować próby komunikowania się w języku obcym, tym większe prawdopodobieństwo, że w przyszłości będzie on dla nich tak naturalny, jak język ojczysty.

Jaki język obcy będzie najlepszy na początek?

W dzisiejszych czasach wysokiej świadomości na temat korzyści płynących ze znajomości języków obcych, oferta kursów językowych

skierowanych do dzieci jest bardzo duża. Wybierając język, którego Twoje dziecko będzie się uczyło jako pierwszego języka obcego, zastanów się, który z nich przyda się dziecku najbardziej w toku edukacji szkolnej i w dorosłości. Zapewne nie trzeba nikogo przekonywać, że w pierwszej kolejności warto wybrać język angielski. Nazywany współczesną łaciną, jest najbardziej uniwersalnym językiem komunikacji i najpopularniejszym językiem świata. Szacuje się, że między 1,5-2 miliardów ludzi na ziemi posługuje się właśnie nim, choć tylko około 360 milionów używa go jako języka ojczystego.

Z naszego doświadczenia wynika, że doskonale sprawdza się na początek drogi z nauką języków obcych, ponieważ będąc językiem niefleksyjnym, czyli pozbawionym odmiany wyrazów, jest niezwykle przyjazny dla uczniów. Ma ustaloną i logiczną strukturę zdań, a jego gramatyka jest stosunkowo prosta w porównaniu do innych języków.

To język, w którym znajdziemy mnóstwo krótkosylabowych wyrazów – to aż prosi się, aby wykorzystywać go do rymowania! To dlatego angielskie piosenki, wierszyki i rapy tak świetnie wpadają uczniom w ucho. Dzięki temu, że język angielski jest tak wdzięcznym językiem do nauki, pierwsze doświadczenia edukacyjne związane z nauką języka obcego są dla dzieci pozytywne i stanowią zachętę do tego, aby na późniejszym etapie edukacji, rozpocząć naukę kolejnego języka.

Jak dzieci uczą się języków?

Czasy, w których nauka polegała na nudnym wkuwaniu słówek odchodzą w zapomnienie. Wiedza o tym, w jaki sposób dziecięcy umysł się uczy, stale się rozwija. Pozwala to na dobranie najlepszych metod nauczania do naturalnych potrzeb dzieci w danym wieku – czego innego potrzebuje przedszkolak, pierwszoklasista, ósmoklasista czy maturzysta. W dalszej części opowiemy o tym, w jaki sposób dzieci najefektywniej uczą się języków obcych i jakie elementy im w tym pomagają.

Nauka poprzez rytm i muzykę

Rytm i muzyka są obecne w życiu człowieka właściwie od zawsze. Pierwsze docierające do dziecka dźwięki to bicie serca, miarowe kroki, dzwonek do drzwi czy szczekanie psa. Po narodzinach doznania się intensyfikują i maluch słyszy kołysanki na dobranoc, po jakimś czasie śpiewa przedszkolne przeboje, nuci hity z bajek, powtarza wyliczanki.

Niektóre melodie na trwałe zapisują się w naszej pamięci, a po wielu latach możemy je bezbłędnie odtworzyć. Z piosenkami jest podobnie, dlatego śpiewanie i rytmiczne powtarzanie słów oraz całych zwrotów pomaga je błyskawicznie przyswoić. Co więcej, nauka języka i poznawanie nowych melodii pobudzają te same struktury w mózgu, zatem połączenie obu tych elementów w formie praktycznych ćwiczeń **potęguje efekt przyswajania języka angielskiego**. Poza tym, co tu dużo mówić – muzyka to przyjemność! Wyzwala emocje, poprawia nastrój i wzmacnia zaangażowanie dziecka, co jest niezwykle istotne w procesie zapamiętywania. Odpowiednio przygotowane – zarówno pod kątem językowym, jak i rytmicznym – piosenki pomagają dziecku osłuchiwać się z językiem, powielają poprawne struktury gramatyczne, podział na sylaby i właściwą intonację zdań. Z tego powodu kursy języka angielskiego, szczególnie te dla najmłodszych uczniów, powinny być pełne rytmu i muzyki.

Nauka poprzez obraz

Na początku dzieci nie rozumieją słów, a większość informacji na temat świata czerpią

z tego, co zaobserwują. Godzinami potrafią przyglądać się zabawce wiszącej nad ich łóżeczkiem. Z czasem odkrywają **ściśły związek obrazu z językiem**. Dzięki książeczkom uczą się nowych słów i zapamiętują je bez wysiłku, naturalnie. Ten sam mechanizm funkcjonuje przez całe życie.

Dzięki wzrokowi do człowieka dociera 85% informacji. Ponieważ szybciej zapamiętuje się obrazy łatwe do nazwania, nauka angielskiego powinna zaczynać się od wprowadzania słownictwa znanego dziecku z najbliższego otoczenia: zwierząt, sprzętów domowych, zabawek itp. Pomocne w tym celu będą karty obrazkowe oraz bogato ilustrowane podręczniki, które przyciągną wzrok i rozbudzą dziecięcą ciekawość. Sprawdzą się również ciekawe komiksy, zabawne historyjki czy rebusy.

Z wiekiem dzieci potrzebują silniejszych bodźców, żeby na dłużej skupić swoją uwagę na książce. Dlatego podręczniki oraz materiały graficzne powinny być dobrane do wieku dziecka i stanowić połączenie atrakcyjności przy jednoczesnym zachowaniu wysokiego poziomu merytorycznego. Należy jednak pamiętać, że podręcznik to tylko część sukcesu i aby utrzymać uwagę uczniów, nauczyciele powinni urozmaicać zajęcia również innymi elementami graficznymi, dzięki którym uczniowie łatwiej i skuteczniej zapamiętają materiał z zajęć.

Nauka poprzez rymowanie

Tworzenie rymów to jedna z najlepszych metod na naturalne **zapamiętywanie słówek**, zwrotów i zdań. Dzieci od najmłodszych lat obcują z prostymi rymowankami. W ten sposób uczą się języka ojczystego, a powtarzane w dzieciństwie wierszyki zapamiętują na całe życie. Podobnie jest z nauką angielskiego. To język bez deklinacji, bogaty w jedno- i dwusylabowe wyrazy, z których można stworzyć łatwe do przyswojenia rymowanki. Dzieci chętnie je powtarzają i błyskawicznie zapamiętują.

Rymowanie **kształtuje słuch fonematyczny**, dzięki któremu dzieci uczą się poprawnej wymowy języka angielskiego. To najlepsza

rozgrzewka przed nauką czytania i pisania. Znajdowanie rymów stanowi doskonałą zabawę, budującą zaangażowanie u dzieci podczas zajęć. Niektóre połączenia słów, zwłaszcza te nieoczywiste w stylu a pig in a wig (świnia w peruce), a stork with a fork (bocian z widelcem) **pobudzają wyobraźnię** i rozśmieszają uczniów, dzięki czemu nauka jest jeszcze przyjemniejsza! Ważne, aby rymowanki, piosenki i ćwiczenia były dostosowane do poziomu znajomości języka angielskiego oraz rozwoju mentalnego dzieci.

Emocje – naturalne motywy do nauki

Badania naukowe potwierdzają, że człowiek odczuwa emocje już na etapie życia płodowego, zanim jeszcze rozpocznie się jego rozwój intelektualny.

Obecnie wiemy również, że pozytywne emocje **stymulują rozwój** dziecka, podczas gdy długotrwałe występowanie negatywnych emocji może wpływać na ten rozwój negatywnie. Dlatego tak ważna jest atmosfera, w której dziecko się uczy – dzięki pozytywnym emocjom neurony pracują na najwyższych obrotach, a umysł **łatwiej i dokładniej zapisuje nowe informacje**. Dodatkowo pozytywne uczucia potęgują kreatywność, wspierają powstawanie skojarzeń i rozbudzają ciekawość świata. Pozytywne emocje działają więc jak najlepszy **system motywacyjny**, dzięki któremu nauka języka angielskiego staje się przyjemna i ciekawa.

Ruch – przyjaciel procesu uczenia się

Ruch jest naturalną potrzebą dziecka, towarzyszącą mu od pierwszych tygodni życia. Niemowlę nawet przez sen dynamicznie zmienia miejsce położenia w łóżeczku. Również nastoletnie dzieci potrzebują być w ruchu – w ten sposób rozładowują energię i pokazują emocje oraz, co istotne, przyswajają wiedzę.

Klaskanie, tupanie, podskoki w trakcie nauki słówek? Jak najbardziej! Okazuje się w systemie nerwowym człowieka istnieje sieć łącząca percepcję i czynności motoryczne. Jej efektywność zależy od stopnia wykorzystania wszystkich zmysłów podczas nauki.

Dodatkowo ruch jest nie tylko świetnym **narzędziem do zapamiętywania**, ale także rozwija wyobraźnię i kreatywność. Warto wiedzieć, że dzieci doskonale radzą sobie z pokazywaniem pojęć, nawet tych bardzo abstrakcyjnych.

Jeśli słyszysz od nauczyciela uwagi pod adresem dziecka, że jest ono “wiercipiętą” lub “ciągle się huśta na krześle”, to nie należy się tym martwić. Możliwe, że tego właśnie potrzebuje, aby lepiej przyswajać wiedzę i rozładować napięcia emocjonalne, z którymi przyszło do szkoły.

Relacje i poczucie bezpieczeństwa – wspierają rozwój intelektualny i emocjonalny

Człowiek od początku życia poszukuje bliskości i ma ogromną potrzebę budowania relacji, którą we wczesnym dzieciństwie zaspokajają rodzice. Z czasem sieć łącząca go z bliskimi rozrasta się i pojawiają się nowe ogniwa: koledzy z przedszkół, przyjaciele z podwórka, nowi znajomi. Odtąd relacje nie służą jedynie budowaniu poczucia bezpieczeństwa, ale dają przyjemność wynikającą ze wspólnego działania, zabawy, przeżywania emocji. Stają się katalizatorem rozwoju intelektualnego i emocjonalnego.

O sukcesie w nauce języka angielskiego w dużej mierze decydują relacje panujące w klasie i poczucie bezpieczeństwa, które lektor umie zapewnić dzieciom w grupie. Dobra atmosfera

sprzyja większemu zaangażowaniu w zajęcia i lepszemu koncentracji. Wspólne przeżywanie emocji związanych z tokiem lekcji jednoczy grupę i daje sygnał, że uczniowie mogą na sobie polegać. Zbudowanie poczucia bezpieczeństwa i dobrej atmosfery nauki jest też kluczowe w grupach nastoletnich. Często mówi się o barierach językowych, o “zablokowaniu przed mówieniem”. To najczęściej dotyczy dorosłych. Jeśli dzieciom zapewnimy naukę w bezpiecznych warunkach, pełnych otwartości i z przestrzenią na to, aby popełniać błędy, możemy być spokojni o to, że nasze dzieci w dorosłości będą posługiwać się językiem angielskim bez niepotrzebnych nerwów.

Pokochać błędy - warunek ciągłego rozwoju

Aby zrozumieć, dlaczego błędy są nie tylko w porządku, ale nawet konieczne do rozwoju, warto poznać pojęcie growth mindset (nastawienie na rozwój). Pochodzi ono od psycholożki Carol Dweck, profesorki na Uniwersytecie Stanford, autorki książki „Nowa psychologia sukcesu”. Autorka przeciwstawia dwa sposoby myślenia (mindset): **fixed mindset** (nastawienie na trwałość), w którym człowiek zakłada niezmienną swoich cech i możliwości, oraz **growth mindset** (nastawienie na rozwój) - rozwojowe podejście do możliwości ludzkiego mózgu, traktujące uczenie się jako proces. To rozwojowe podejście może bardzo pomóc naszym uczniom – Carol Dweck wyjaśnia to na konkretnym przykładzie w swo-

jej książce o growth mindset: „Co powoduje, że przestajemy podchodzić do nauki z entuzjazmem? Nastawienie na trwałość! Kiedy dzieci są już zdolne do samooceny, niektóre z nich zaczynają obawiać się wyzwań. Martwią się, że okażą się głupie. Daliśmy czterolatkom wybór: mogą ponownie rozwiązać łatwą łamigłówkę lub spróbować swoich sił z trudniejszą. Nawet w tak młodym wieku dzieci mające nastawienie na trwałość – te, które wierzyły w niezmienną ludzkich cech – wybierały bezpieczniejszą opcję. „Kto się urodził mądry, nie popełnia błędów”, mówiły nam. Dla dzieci o nastawieniu na rozwój – tych, które wierzyły, że możemy być coraz mądrzejsi – była to niezrozumiała decyzja. Dlaczego pani mi to proponuje? Kto by chciał ciągle rozwiązywać te same łamigłówki? I za każdym razem wybierały trudniejsze zadanie. „Ale będzie frajda, kiedy się z tym uporam!”, zawołała pewna dziewczynka”.

Zrozumienie, że **inteligencja nie jest cechą stałą**, że rozwój wymaga pracy (niekoniecznie wrodzonych zdolności) oraz, że **uczymy się poprzez błędy**, daje wolność od opinii, oceny i chęć do nauki, próbowania nowego bez obawy, że poniosę porażkę. Uczenie się powinno być przyjemnością, inaczej będziemy od niego stronić. Dlatego uczmy dzieci wyrozumiałości wobec błędów i dajmy im możliwość popełniania ich bez karcenia, krytykowania czy pospieszania. Każdy uczy się w swoim tempie!

Współpraca między dziećmi - nauczyciel w cieniu

Pisaliśmy już o dobrych relacjach i energii płynącej ze współpracy między dziećmi. Z tym więc się jeszcze jeden ważny aspekt. Czasy, w których to nauczyciel jest motorem napędowym zajęć, na szczęście mijają. Nauczyciel powinien postawić na to, aby wiele aktywności polegało na współpracy i zaangażowaniu wychodzącym od uczniów, a nie nauczyciela.

Nauczyciel ma tu rolę moderatora, planuje zajęcia, jego celem jest realizacja konkretnych założeń programowych. To uczniowie jednak powinni większość zajęć brać aktywny udział w ćwiczeniach, wspólnie dochodzić do reguł gramatycznych, uczestniczyć w dyskusjach i projektach.

Dzięki temu nie tylko uczą się języka i komunikacji, ale również współpracy, a to jedna z kluczowych kompetencji XXI wieku.

Jak przygotować dziecko przed pierwszą lekcją angielskiego?

Idziemy dalej – czas na pierwszą lekcję języka angielskiego! Jak się do niej przygotować? Każde dziecko jest inne – ale to, co oczywiste, ma nieoczywiste skutki! Dlaczego? Bo z tej różnorodności wynika różnorodne podejście do przygotowania dzieci na nowe wyzwanie, jakim jest pierwsza lekcja angielskiego!

Skoro już jesteśmy przy wyzwaniach, to właśnie jako ciekawe wyzwanie zbudujemy opowieść wokół pierwszych zajęć angielskiego. Jeśli dziecko się ich obawia, warto dać mu do zrozumienia, że strach jest w porządku i że pomimo niego można próbować różnych rzeczy.

Możesz pokazać to również na własnym przykładzie – jeśli zaczniesz uczyć się czegoś nowego, możesz pokazywać dziecku, że choć nie zawsze jest to przyjemne, łatwe czy bezstresowe, to podejmujesz jednak wyzwanie i osiągasz dzięki temu efekt.

Nie wiemy, czego może obawiać się dziecko – może też nie umieć nam tego powiedzieć. W sukurs przychodzi nam metoda role play (po więcej na ten temat sięgnij do książki „Rodzicielstwo przez zabawę”, Lawrence J. Cohen, Wydawnictwo Mamania). Pobawcie się lalkami, misiami lub samochodzikami, które właśnie zapisują się na angielski.

Odgrywajcie rolę nowego nauczyciela i ucznia, który nie bardzo chce pójść na angielski:

- nowy nauczyciel próbuje zachęcić ucznia – mówi mu, co się będzie działo na lekcji, zapoznaje z innymi uczniami, pyta, czy jest gotowy na przygodę i powiedzenie „Pa, pa!” mamie lub tacie;
- uczeń początkowo reaguje niechętnie, ale w końcu może jednak się przekonać?

Dzięki tej zabawie pojawia się przestrzeń dla dziecka do powiedzenia o tym, czego się obawia i oswojenia tej sytuacji. Jej celem nie jest zachęcanie na siłę! Pozwól dziecku w trak-

cie tej zabawy nie pójść na lekcję – dzięki temu może poczuć więcej bezpieczeństwa i odwagi w realnej sytuacji.

Jeśli Twoje dziecko nie boi się pierwszej lekcji angielskiego, mimo wszystko przyda mu się oswojenie z sytuacją. Zabawa w szkołę i wymyślanie różnych sytuacji z nią związanych jest bardzo wskazana. Możesz wcielić się w roztargnioną nauczycielkę, która ciągle czegoś zapomina, nie pamięta też słów, których ma uczyć ani zabaw, które przygotowała – prosi więc niby-uczników (poza Twoim dzieckiem może to być też lalka czy miś) o podanie słowa, zaśpiewanie piosenki po angielsku czy wymyślenie zabawy.

Oczywiście im wcześniej zaczniesz oswajać dziecko z samym językiem angielskim, tym lepiej – pomoże to w wejściu z większą łatwością w nową sytuację. Będzie czuło się bezpieczniej wiedząc, o co w ogóle chodzi z nauką angielskiego, czując się pewnie ze znajomością podstawowych słów np. numerów 1-10 czy kolorów. Jeśli sam(a) nie jesteś w stanie pomóc w tym dziecku, w internecie znajdziesz mnóstwo gier językowych, które pomogą bezstresowo zapoznać się z kilkoma podstawowymi słowami.

Przykładowe gry dla młodszych dzieci:

- [gra w kolory](#)
- [gra w zapamiętywanie liczb od 1 do 10](#)
- [kolejna bardzo ciekawa gra w zapamiętywanie liczb](#)

Dla starszych dzieci znajdziesz gry na stronach:

- wordwall.net
- britishcouncil.org
- learningapps.com

Możecie zacząć uczyć się słownictwa wspólnie! Ucząc się języka razem z dzieckiem nie tylko sprawiasz, że angielski i ćwiczenia językowe będą stawać się częścią życia rodzin-

nego, ale będziesz mieć również wpływ na to, jak Twoja pociecha będzie podchodzić do nauki języków i do innych kultur. Staraj się też od najmłodszego zaszcześcić w dziecku nastawienie na rozwój („growth mindset”). Dla przypomnienia – Carol Dweck opisuje dwa sposoby myślenia:

Fixed mindset (nastawienie na trwałość)

– w którym człowiek zakłada niezmienność swoich cech i możliwości.

Growth mindset (nastawienie na rozwój)

– rozwojowe podejście do możliwości ludzkiego mózgu, traktujące uczenie się jako proces. Przy założeniu, że uczenie się jest procesem,

dajemy sobie prawo do popełniania błędów, ponieważ są one normalnym elementem nauki, mamy frajdę z nauki, bo nie skupiamy się na perfekcji, ale na procesie, czerpaniu radości z odkrywania, dowiadywania się, uczenia nowych umiejętności. W efekcie chętniej podchodzimy do uczenia się i nie boimy się wyzwań. Pamiętaj, że adaptacja Twojego dziecka do lekcji angielskiego to proces. Jeśli trafi do miejsca, w którym będzie miało pozytywne doświadczenia, mniejszy strach będzie towarzyszył mu w przyszłości w kolejnych tego typu sytuacjach. Dlatego warto przemyśleć, do jakiej szkoły językowej pošlesz Twoje dziecko!

Etapy w nauce Między fascynacją a frustracją

Jak już wiesz z poprzedniego rozdziału – uczenie się jest procesem. Jeśli jest długotrwałe (a w większości dziedzin musi takie być, aby przynieść efekty), dokłada to jeszcze różnych zwrotów akcji. Jak więc przygotować się na to, że Twoje dziecko będzie miało wzloty i upadki w czasie wielu lat nauki, a nastawienie może zmieniać się czasami wręcz z sekundy na sekundę?

Wyobraź sobie, że bierzesz do ręki nową książkę poczytnego autora. Zaczynasz czytać, bardzo Cię wciąga, rozpoczyna się fascynująco. Ale jest bardzo opasta, więc mniej więcej w jednej trzeciej zaczynasz się ociągać, odkładasz ją, wracasz do niej dopiero po jakimś czasie. Kiedy ponownie otwierasz powieść, czytasz kilka stron i okazuje się, że jest zwrot akcji, który sprawia, że znowu czytasz z wypiekami na twarzy. W ten sposób dochodzisz do kilku rozdziałów przed końcem, ale znowu ze zmęczenia odkładasz książkę i zaczynasz czytać inną. Zerkasz na nią jednak z myślą, że przecież już niewiele zostało, a Ty nie możesz doczekać się zakończenia. Teraz zaczynasz czytać z intencją dowiedzenia się,

jak się zakończy i dzięki wytrwałości udało się dobrać do samego końca. Przepelnia Cię nie tylko miłe zaskoczenie samym doświadczeniem czytania, ale i dumna z przeczytania takiego opasłego tomiszcza. Będziesz polecać książkę znajomym! Powiesz im, że mimo iż jest długa, to tym lepiej, bo dłużej można ją czytać. Zapewnisz również znajomych, że książka jest tak świetna, że mimo czasu i wysiłku, bez problemu dotrą do ostatniej strony i będą mile zaskoczeni końcówką.

Jakie uczucia towarzyszyły czytaniu tej książki? Ekscytacja, zmęczenie, zaciekawienie, szczęście, satysfakcja, duma, frustracja? Możesz nazwać inne? Jak widzisz, nawet czytanie książki może wywołać różnorodne uczucia.

Można to porównać do nauki angielskiego, w której ostatnią stroną jest koniec roku szkolnego, bohaterami fabuły – osoby uczestniczące w kursie, a wszystkiemu towarzyszą emocje – równie żywe i różnorodne jak podczas czytania książki, które pojawiają się w wyniku interakcji z innymi uczniami i nauczycielem, różnymi rezultatami nauki, jej poziomem trudności i tym, co dzieje się na lekcji.

Przygotuj więc swoje dziecko (i siebie) na wachlarz uczuć towarzyszących różnym etapom nauki

Twoje dziecko powinno wiedzieć, że nauka angielskiego to długa podróż, której będą towarzyszyć różne sytuacje oraz emocje. Czasem będzie łatwiej, jak przy zjeździe z górki na rowerze, a czasem będzie trzeba włożyć nieco więcej wysiłku, by wjechać na górkę, na której w nagrodę będzie czekać satysfakcja i wspaniały widok. Warto, aby dziecko wiedziało, że taka językowa podróż ma różne etapy – czasem proste, czasem trudniejsze, lecz w konsekwencji przynosi niezwykle efekty, np. pozwala na swobodne zwiedzanie świata i ułatwia poznanie osób z innych krajów, umożliwia robienie wymarzonej kariery za granicą czy oglądanie ulubionych bajek i filmów w oryginale!

Przygotuj również siebie na różne scenariusze. Zapewne nie będziesz mieć problemu w sytuacji, gdy Twoje dziecko będzie podniekowane zajęciami. Trzymamy kciuki, by takich stanów było jak najwięcej! Na etapie, gdy będzie pojawiać się radość, ekscytacja i satysfakcja z nauki języka angielskiego – ciesz się razem z dzieckiem. Buduj poczucie kompetencji i pracuj nad zasobami dziecka, pytając np. „Co Cię zaintrygowało?”, „Co poszło Ci dobrze?”, „Które ćwiczenie najbardziej Ci się podobało?”, „Co najbardziej lubisz robić na lekcjach angielskiego?” itp.

Co jednak zrobić, kiedy słońce zasłonią ciemne chmury, a na horyzoncie pojawi się narzekanie?

1. Przypomnij dziecku, że nauka jest długotrwała. Zapytaj, w jakim celu uczy się angielskiego i jak może go wykorzystać teraz i w przyszłości? Porównaj obecny stan do dobrze znanej dziecku sytuacji – np. w czasie meczu piłkarz również się męczy, czasem nie chce już grać, kiedy mu nie idzie, czasem nie chce mu się ćwiczyć... itd.

2. Zaakceptuj uczucia – nie zaprzeczaj im, mówiąc „nie ma powodu nie lubić angielskiego, przecież jest on bardzo potrzebny” – takie komentarze nie tylko nie pomagają, ale dolewają wręcz oliwy do ognia, ponieważ dziecko szuka wtedy jeszcze więcej argumentów przeciw nauce.

3. Okaż wsparcie i zaproponuj wspólne rozwiązanie problemów. Zapytaj, co jest najtrudniejsze, najbardziej denerwujące, czego się obawia. Parafrazuj, co mówi dziecko, podsuwaj rozwiązania, pytając o różne możliwości. Możesz powiedzieć, że są dziedziny, które i Tobie sprawiają trudność – to pozwoli dziecku zauważyć, że pokonywanie przeszkód dotyczy również innych ludzi.

4. Zastanówcie się nad realistycznym celem. Warto nauczyć dziecko najpierw mierzyć siły na zamiary, a dopiero później przekraczać ograniczenia. Zbyt duży cel może się

okazać porażkę i zniechęcić do dalszych działań. Zbyt mały z kolei działa demotywująco. Przy planowaniu celu ważne jest określenie czasu, jak również podkreślanie, że już sam proces i realizacja kolejnych etapów ma ogromne znaczenie. Możecie na przykład postanowić, że jeśli do końca roku sytuacja się nie zmieni, zrobicie sobie przerwę w angielskim. W ten sposób uczysz wstrzymywania się od podążania za impulsami, wytrwałości, ale też ufania sobie i postępowania w zgodzie ze sobą, jeśli sytuacja do tego zmusza. Ważne, żeby cel nie był narzucony, ale ustalony przez Was wspólnie.

5. Porozmawiaj z nauczycielem. Staraj się dowiedzieć, jak w ostatnim czasie dziecko zachowuje się na lekcjach, jakie ma wyniki, czy ostatnio wydarzyły się jakieś sytuacje, które mogły wpłynąć na pogorszone samopoczucie. Jeśli w rozmowie nauczyciel nie będzie zaatakowany, ale poczuje, że Twoją wyłączną intencją jest pomoc dziecku, na pewno będzie starał się współpracować.

Może się okazać, że zniechęcenie wynika z czegoś większego. Oto możliwe trudności, w których możesz pomóc, jeśli dziecko będzie chciało:

1. Trudności z nauką

Być może dziecko ma dysleksję, problemy ze skupieniem, zaległości w nauce czy kłopoty z przetwarzaniem słuchowym. Takie zewnętrzne okoliczności mogą znacznie utrudniać naukę, warto więc udać się do poradni pedagogicznej w celu uzyskania jak najszybszej diagnozy i wskazówek do pracy.

2. Trudności emocjonalno-społeczne

Do obniżenia motywacji do nauki przyczyniają

się problemy z rówieśnikami, trudności w odnalezieniu się w nowym środowisku, poczucie bycia niezauważonym, niedocenianym czy nie lubianym przez rówieśników lub nauczyciela. Dziecko może również nie być gotowe do pracy w grupie. Tego typu trudności mogą występować na początku kursu, zanim grupa poczuje się bezpiecznie i tworzące ją osoby zaczną nawiązywać między sobą relacje. Takie przejściowe kłopoty w relacjach z rówieśnikami to często występujące zjawisko. Pamiętaj, by akceptować uczucia dziecka, możesz zaproponować wspólne znalezienie rozwiązania lub dać dziecku przestrzeń i spokój, jeśli zauważysz, że nie ma ochoty o tym rozmawiać. W takiej sytuacji daj znać, że jesteś i w każdej chwili może się do Ciebie zwrócić o radę czy pomoc. Jeśli jednak dostrzeżesz, że obniżone samopoczucie czy trudności z nauką utrzymują się niepokojąco długo, rozważ konsultację z psychologiem. Skoro już wiesz, że uczenie się jest procesem, podczas którego będą towarzyszyć dziecku (i pośrednio również Tobie) wzloty i upadki, to to daje Wam prawo do różnych stanów emocjonalnych. W końcu emocje są drogowskazem – mogą dawać sygnał do odpoczynku, potrzeby zwrócenia się o pomoc, popracowania nad skupieniem czy większą śmiałością.

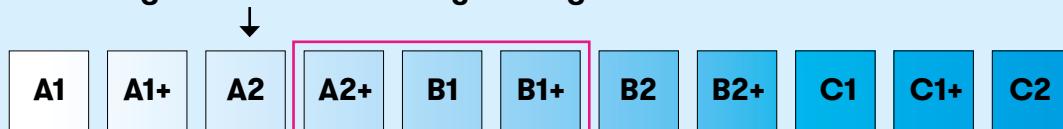
Pamiętaj również, aby oswajać dziecko z prawem do popełniania błędów. Błędy nikogo nie definiują, dają jedynie informację, że nad czymś trzeba bardziej popracować. Nie warto, aby ze strachu o popełnienie błędu dziecko zniechęciło się do nauki. Niech ma z niej frajdę – zamiast skupiać się na perfekcji, najlepszych ocenach czy najszybciej wykonanych zadaniach. Dzięki takiemu podejściu nie będzie chciało rezygnować z obranego kierunku przy pierwszym uczuciu zniechęcenia.

Jak mierzyć poziom znajomości angielskiego?

EGZAMIN ÓSMOKLASISTY A POZIOM UCZNIÓW EARLY STAGE

Poziom egzaminu ósmoklasisty według CKE

Poziom ósmoklasisty w Early Stage

Poziom ucznia w ósmej klasie w Early Stage:

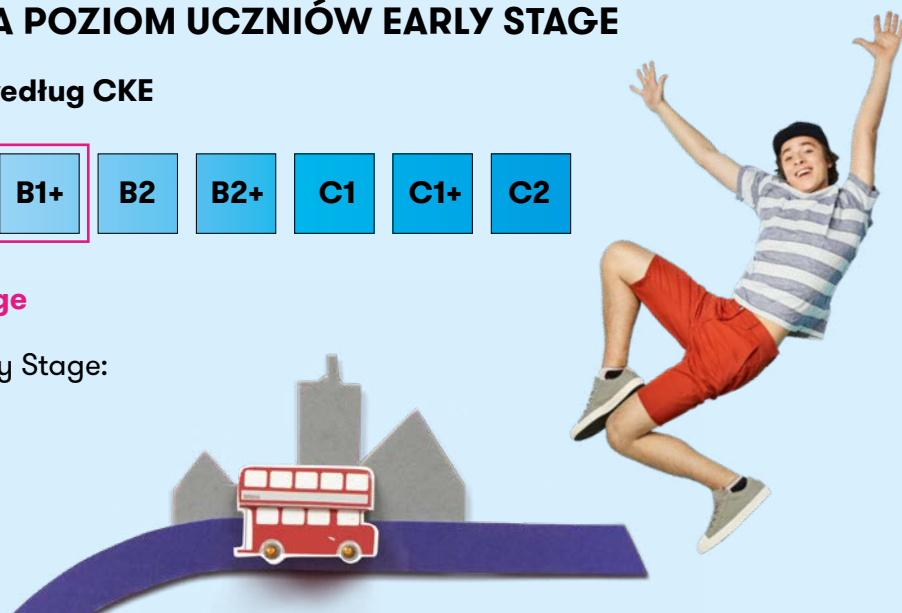
8.4 **A2+**

8.5 **B1**

8.6 **B1**

8.7 **B1+** (level1) kurs PRE-FIRST

8.8 **B1+** (level1) kurs PRE-FIRST

Zapisujesz swoje dziecko na angielski – widzisz zaangażowanie, które wkłada w cały proces i czas, który przeznaczasz na naukę. Skąd jednak masz wiedzieć, w jakim stopniu Twoje dziecko zna angielski i jak długa droga jeszcze przed nim? Jeśli zastanawiasz się, czy da się obiektywnie zmierzyć postępy w nauce języka angielskiego, odpowiadamy – oczywiście! Wystarczy przytoczyć do nich standardy CEFR (ang. Common European Framework of Reference for Languages, **CEFR** – Europejski System Opisu Kształcenia Językowego). Jest to podział na sześć referencyjnych poziomów języka angielskiego (A1, A2, B1, B2, C1 i C2) – powszechnie akceptowany jako globalna norma klasyfikacji stopnia, w jakim dana osoba zna język obcy. Poziomy języka angielskiego ESOKJ są używane we wszystkich nowoczesnych podręcznikach języka angielskiego i szkołach językowych.

Poziom zaawansowania uczniów Early Stage

W Early Stage uczymy intensywnie i w zaplanowany sposób – dzięki temu nasi uczniowie bezproblemowo zdają egzaminy państwowe i Cambridge. To, co wyróżnia nasz program, to

również spójna i przemyślana ścieżka edukacyjna, która prowadzi naszych uczniów od przedszkola aż do matury.

W Early Stage zaczynamy oczywiście od poziomu A1 i oswajania z językiem angielskim od najmłodszych lat. Już w 5 klasie uczeń, który uczył się z nami od zerówki, dociera na poziom A2. Kolejnym kamieniem milowym jest 8 klasa, w której uczeń szkoły państwowej według wytycznych MEN zdaje egzamin ósmoklasisty, określany poziomem A2/A2 plus. To odpowiada poziomowi poprzedzającemu poziom średniozaawansowany. Tymczasem uczniowie Early Stage kontynuujący naukę w naszej szkole od początku edukacji szkolnej, w klasie ósmej osiągają poziom B1 plus, co odpowiada poziomowi powyżej średniozaawansowanego.

Jak widać na powyższej grafice, poziom uczniów Early Stage jest wyższy względem standardowego toku nauczania.

Egzamin ósmoklasisty z języka angielskiego

Poza intensywną nauką przez 8 lat, w klasach 7 i 8 dodatkowo poświęcamy uwagę egzaminowi ósmoklasisty. W trakcie przygo-

towań skupiamy się przede wszystkim na **zajomieniu uczniów z formułą egzaminu ósmoklasisty i formatem poszczególnych ćwiczeń**, które na nim występują. Poniższa tabela prezentuje elementy przygotowania do egzaminu ósmoklasisty w Early Stage.

JAKIE ELEMENTY PRZYGOTOWANIA DO EGZAMINU ZAWIERA PROGRAM KLAS SIÓDMYCH I ÓSMYCH W EARLY STAGE?	
W ramach zajęć – dla wszystkich	Poza zajęciami – dla chętnych
MOCK EXAM	WARSZTATY DODATKOWE
Uczniowie piszą i dokładnie omawiają test próbny .	Dodatkowe warsztaty, podczas których uczniowie rozwiązują i omawiają przykładowe arkusze egzaminacyjne .
GET READY EXERCISES Uczniowie cyklicznie wykonują dodatkowe ćwiczenia o formacie charakterystycznym dla egzaminu – 10 sekcji realizowanych od października do marca.	GET READY SELF-STUDY EXAM PACK W okresie wiosennym uczniowie dostają dostęp do dwóch dodatkowych arkuszy testowych online z zaprogramowanym kluczem odpowiedzi, które mogą wykorzystać jako dodatkowe wzmocnienie przed egzaminem.

A co z maturą?

Uczniowie kończący liceum ogólnokształcące, podchodząc do matury na poziomie podstawowym, powinni wykazać się znajomością języka na poziomie B1, czyli średnim. Co oznacza to w praktyce? Według definicji CEFR: „Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w jasnych, standardowych wypowiedziach, które dotyczą znanych jej spraw i zdarzeń ty-

powych dla pracy, szkoły, czasu wolnego itd. Potrafi radzić sobie z większością sytuacji komunikacyjnych, (...) tworzyć proste, spójne wypowiedzi na tematy, które są jej znane lub które ją interesują. Potrafi opisywać doświadczenia, wydarzenia, marzenia, nadzieje i aspiracje, krótko uzasadniając bądź wyjaśniając swoje opinie i plany”. Z kolei uczniowie, którzy zdecydowali się na zdawanie rozszerzonej matury z języka angielskiego, powinni być przygotowani na zakres z poziomu B2 według CEFR:

„Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w złożonych tekstach (...). Potrafi porozumiewać się na tyle płynnie i spontanicznie, by prowadzić normalną rozmowę z rodzimym użytkownikiem danego języka, (...), a także wyjaśniać swoje stanowisko w sprawach będących przedmiotem dyskusji, rozważając wady i zalety różnych rozwiązań”.

Tymczasem jeszcze długo przed maturą **wielu naszych uczniów zdaje z powodzeniem egzamin FCE (First Certificate in English – inaczej B2 First)**, który odpowiada poziomowi B2, natomiast dwa lata później są gotowi, aby przystąpić do egzaminu **CAE (Cambridge English: Advanced – inaczej C1 Advanced)**.

Jak egzaminy Cambridge English mają się do matury?

Łatwo zauważyć po poziomach, że w Early Stage już po zdaniu egzaminu FCE (okolice 2 klasy liceum) nasi uczniowie mogą zdawać maturę rozszerzoną z języka angielskiego.

Podsumowując, prowadzimy naszych uczniów od poziomu A1 do C1 w sposób intensywny, sprawdzony, skuteczny i mierzalny, ale przede wszystkim czynimy angielski wielką życiową przygodą! Nasi uczniowie zyskują pewność i biegłość w posługiwaniu się językiem i nabywają wszystkich koniecznych umiejętności – a to wszystko załuga naszych:

W jaki sposób nauka języków wpływa na mózg?

Nauka języków niezwykle stymuluje mózg do rozwoju. To kolejny powód, dla którego warto się ich uczyć. Ale od początku – układ nerwowy człowieka zbudowany jest z miliardów neuronów (komórek nerwowych), których zadaniem jest przetwarzanie i przekazywanie sobie informacji.

Robią to poprzez synapsy, które stanowią połączenie m.in. między jedną a drugą komórką nerwową, tworząc w ten sposób sieć neuronową. Można to porównać do instalacji elektrycznej, za pomocą której przewodzony jest prąd do naszych domów.

Co ciekawe – to nie od liczby neuronów zależy bystrość umysłu człowieka, ale właśnie od zdolności do tworzenia połączeń między nimi.

Ponieważ im więcej połączeń, tym więcej możliwości do coraz szybszego przetwarzania i przekazywania informacji między neuronami.

A co pomaga w tworzeniu nowych połączeń między neuronami? Między innymi uczenie się i doświadczanie nowych rzeczy. **Oznacza to, że im częściej mózg jest stymulowany nowymi wyzwaniami, tym ma szansę wytworzyć nowe połączenia neuronowe. A im**

więcej połączeń, tym sprawniejsza reakcja w przypadku kolejnych wyzwań.

Co stymuluje nasz mózg do rozwoju?

Istnieje wiele metod stymulacji mózgu do tworzenia nowych połączeń synaptycznych. Poznajmy część z nich:

- używanie lewej ręki podczas pisania i codziennych czynności (prawej w przypadku osób leworęcznych)
- sztuka i twórczość artystyczna
- granie na instrumentach
- dbanie o dobry, odpowiednio długi sen
- medytacja
- uprawianie sportu
- ćwiczenia umysłu (krzyżówki, sudoku, łamigłówki, gry słowne)
- podróżowanie
- taniec

Tymczasem jednym z najpowszechniejszych i najskuteczniejszych sposobów na pobudzanie tworzenia nowych ścieżek neuronowych w mózgu jest... nauka języków obcych!

Poznanie nowego języka zwiększa zdolności komunikacyjne, a także poszerza słownictwo w języku ojczystym. Ogromną korzyścią płyną-

cą z uczenia się języka obcego jest to, że stymulacja ta tworzy sieć nowych połączeń neuronowych. Nauka angielskiego przygotowuje więc nasz mózg do szybszego poznawania następnych języków.

Efekty nauki angielskiego widoczne w budowie mózgu

Według badań naukowców ze szwedzkiego uniwersytetu w Lund, nauka języków, jak żadna inna, ma wpływ na kondycję, a nawet budowę naszego mózgu. Z obserwacji badaczy pod kierownictwem dr Johana Mårtenssona na kursantach Akademii Tłumaczy Szwedzkich Sił Zbrojnych wynika, że intensywna nauka języków skutkuje powiększaniem się mózgu.

Badania z wykorzystaniem rezonansu magnetycznego wykazały, że po trzy-miesięcznym, intensywnym kursie językowym, w mózgach tłumaczy doszło do powiększenia pewnych rejonów, odpowiedzialnych za posługiwanie się mową, uczenie się i orientację przestrzenną. Powiększony był również hipokamp, który odpowiada za pamięć przestrzenną i długotrwałą. Wyniki zestawiono z badaniami mózgów innych, równie intensywnie uczących się studentów (z Uniwersytetu Umea). U tych osób, które nie rozwijały swych kompetencji językowych podobne zjawisko nie wystąpiło.

Nauka języka a efektywność pracy mózgu

Mózgi osób posługujących się dwoma językami wykształcają dwa osobne systemy językowe, pomiędzy którymi dana osoba może się dowolnie przełączać. **Efektom tego jest zwiększenie zdolności adaptacji do nowych sytuacji oraz efektywności pracy mózgu.** Ponadto, konieczność przełączania się między dwoma „słownikami” w głowie, wymaga pomijania podczas rozmów w jednym języku przychodzących nam na myśl słów, zwrotów i struktur gramatycznych w drugim języku. To znakomite ćwiczenie skupienia, pracy przy rozproszeniach i doboru niezbędnych informacji. Osoby dwujęzyczne cechuje również większa kreatywność. Mają one także lepszą pamięć długotrwałą, szybciej się uczą i z większą łatwością radzą sobie z zagadnieniami logicznymi.

Podsumowując – nauka angielskiego nie tylko pomaga w uczeniu się innych języków, ale wpływa także na ogólną sprawność naszego mózgu.

Dlatego jeśli czasami masz poczucie, że posyłanie dziecka na dodatkowe zajęcia z języka angielskiego jest pod względem organizacyjnym dużym wyzwaniem, pamiętaj o tym, że dziecko czerpie z kursu o wiele więcej, niż tylko i wyłącznie naukę języka.

W tym rozdziale pomocne były publikacje:

1. Blakemore S.J., Frith U., Jak uczy się mózg, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2008
2. Stephens R., Left Brain Speaks, the Right Brain Laughs: A Look at the Neuroscience of Innovation & Creativity in Art, Science & Life, Viva Editions, 2016

Jak wspomóc mózg w trakcie nauki języka?

Z poprzedniego rozdziału wiesz już, w jaki sposób nauka języków obcych wpływa na mózg. Wejdźmy więc w temat głębiej i przyjrzymy się mózgowi dokładniej. Warto spojrzeć na niego z czułością, jak na prawdziwego przyjaciela, dzięki któremu jesteśmy w stanie robić tyle wspaniałych rzeczy! Choć nadal w wielu aspektach skrywa przed badaczami wiele tajemnic do odkrycia, to dzięki postępowi neurobiologii, wiemy już o nim imponująco wiele. Na przykład to, że proces uczenia się będzie o wiele efektywniejszy, jeśli zadbamy o dobrą jakość diety, ruch, zapewnimy mózgowi odpoczynek i przerwy w nauce oraz sen. Przyjrzyjmy się zatem po kolei składnikom, które pomagają mózgowi w uczeniu się.

Odpowiednia dieta i ilość wody

Dzieciństwo oraz okres dojrzewania to czas szybkiego rozwoju fizycznego, ale również okres bardzo intensywnego rozwoju umysłowego. Mózg do efektywnej pracy i nauki także musi zostać właściwie odżywiony i nawodniony. Szacuje się, że zużywa on między 20 a 25% energii dostarczanej do organizmu osoby dorosłej, podczas gdy w przypadku dziecka 5-, 6-letniego proporcja ta sięga nawet 60%! Odpowiednia dieta wspiera mózg w procesach zapamiętywania, pomaga w skupieniu, wspiera ogólną vitalność organizmu. Nieodpowiednia dieta z kolei działa na odwrót, dlatego tak istotne jest, by świadomie dokonywać

wyborów dietetycznych, aby zapewnić dziecku (i również sobie) zdrowe ciało i umysł. Nie ma uniwersalnej diety, która byłaby dobra dla wszystkich. Istnieje jednak zasada, którą może zastosować każdy: głównym zadaniem pożywienia jest odżywianie organizmu, a nie tylko zaspokajanie głodu. Dlatego warto wybierać produkty jak najmniej przetworzone, które będą nam służyć, a nie podkładać nogę ;-)

Temat odżywiania jest niezwykle złożony i indywidualny, dlatego gorąco zachęcamy do eksplorowania jego meandrów!

Ruch – dlaczego jest ważny w nauce?

Ruch jest nierozdzielnie połączony z nauką. Może Cię to zdziwić, bo w szkołach nadal niestety uczy się głównie poprzez uspokajanie dzieci i naukę w ławkach na krzesłach. Tymczasem badania potwierdzają, że wysportowani uczniowie mają lepszą koncentrację. Ruch aktywizuje bowiem ważne neuroprzekaźniki, wśród nich dopaminę, której główną funkcją jest motywowanie do nauki nowych rzeczy, zwiększanie zdolności uwagi.

Inne badania pokazują, że wyćwiczone fizycznie myśki dużo lepiej pamiętają drogę, czyli ruch wpływa na lepszą pamięć. Wyćwiczone mózgi tworzą też dużo więcej komórek nerwowych, a im więcej komórek, tym bardziej efektywne rozwiązywanie problemów.

Ruch zwiększa też neuroplastyczność mózgu – jest to szeroko pojęta umiejętność zmian ścieżek neuronalnych, przeformułowywania funkcji neuronów, ogólnie usprawniania, rozwoju i odnawiania się mózgu. A jak inaczej zdefiniujemy uczenie się, niż właśnie poprzez zmiany, rozwój i usprawnianie? Być może zacieka Cię fakt, że z badań nad starzeniem się również wiemy, że najdłużej sprawne mentalnie pozostają osoby, które całe życie dbają o aktywność fizyczną. Z czego to wynika? Otóż mózg potrzebuje sporo glukozy do prawidłowego funkcjonowania – a co przyspiesza jej podawanie? Oczywiście aktywność fizyczna (a z nią tlen)!

Nic więc dziwnego, że jeden z neuronaukowców sugeruje, by do klas wstawić bieżnię, na

których uczniowie będą chodzić słuchając wykładów nauczycieli. Podczas zajęć w Early Stage co prawda z bieżni nie korzystamy, ale w zamian skaczymy, tupiemy i klaszczemy. Uczymy się choreografii do przedstawień i piosenek, włączamy gesty i ruch w powtarzanie nowego słownictwa, gramy w gry i zabawy angażujące ruchowo. Przemieszczamy się, by uformować pary czy grupy itd. Wszystko po to, aby nasi uczniowie mogli lepiej i szybciej uczyć!

Przerwy w nauce przyjazne mózgowi

Dieta, ruch, to teraz czas na przerwy, za które mózg będzie naprawdę wdzięczny! Dziecko nie może być skupione na nauce przez zbyt długi czas. Przerwy na regenerację powinny być regularne, a najlepiej związane z ruchem i aktywnością na świeżym powietrzu. Przerwa na granie na tablecie lub smartfonie to nie jest przerwa przyjazna mózgowi i nie daje mu czasu na regenerację – neurodydaktyka postuluje o zachowanie umiaru pod względem stosowania nowoczesnych technologii w edukacji.

Dlaczego przerwy w nauce są tak ważne?

Zbyt długa nauka sprawia, że mózg nie pracuje tak wydajnie, jak powinien. Oczywiście rodzaj i długość przerw zależy od wieku dziecka i tematu, który akurat przyswaja. Na pewno jednorazowy cykl uczenia się bez przerwy nie powinien trwać dłużej niż 30 minut, a przerwa nie krócej niż 5 minut.

Warto zapamiętać:

1. Mózg musi często zmieniać aktywność, bo przy zbyt długim skupianiu się na jednym zagadnieniu zwyczajnie się nudzi.
2. Mózg potrzebuje ruchu, świeżego powietrza i pozytywnych emocji – ruch i energia dają mózgowi tlen, czyli paliwo do pracy.
3. Przerwy pozwalają mózgowi odpocząć, więc nauka jest bardziej efektywna. Krótkie bloki nauki przeplatane przerwami przyjaznymi mózgo-

1. „Spark. The revolutionary new science of exercise and the brain” 2008 John J. Ratey
2. „Brain Rules. 12 principles for surviving and thriving at work, home and school” 2009 John Medina – tego autora szczególnie polecamy, ponieważ jego książki są fascynujące, do tego napisane bardzo przystępnie i wciągająco; „Brain Rules” zostało wydane również w języku polskim.

wi sprawiają, że dziecko więcej i lepiej zapamiętuje, a wiedza w jego głowie zostaje na dłużej.

Proste ćwiczenia gimnastyczne, które można wykonać w trakcie przerw w nauce:

- przysiady, pajacyki, bieg po ósemce lub wokół krzesła,
- kręcenie hula hop, skakanie na skakance, odbijanie lub rzucanie piłki,
- obroty rękami, biodrami, nogami i głową
- „żarówki” – udawanie, że wkręcamy żarówki obiema rękami,
- udawanie zwierząt (dla mniejszych dzieci), np. jesteśmy skaczącą żabką, chodzimy jak bociek lub słoń itd,
- falowanie, trzęsienie się całym ciałem.

Dobrym pomysłem jest również praktykowanie jogi, która doskonale pobudza mózg do działania.

Przykładowo jedna dwudziestominutowa sesja hatha-jogi wspomaga zapamiętywanie, szybkość myślenia i koncentrację znacznie bardziej niż trening na bieżni. Warto więc wpleść jogę jako zdrowy przerywnik intensywnej nauki

– pomoże w pobudzeniu krążenia, dotlenieniu mózgu i uczeniu się współpracy ze swoim ciałem.

Proste jogowe pozycje (asany), które będą pomocne w nauce:

- siedząc na podłodze, dotykamy palcami rąk do palców nóg, a kolana staramy się trzymać prosto,
- stojąc, staramy się wyciągnąć tak, aby dotknąć palcami dłoni nieba.
- stojąc, staramy się chwycić dłońmi za plecami, jedną prowadząc nad barkiem, a drugą pod nim (jedna z góry, druga z dołu).
- leżąc, robimy świecę.

Do ćwiczenia jogi polecamy książki: „Joga dla najmłodszych”, „Ja, joga” lub karty obrazkowe do ćwiczenia jogi w angielskiej wersji językowej — „Doda Yoga” wydawnictwa The Purple Cow, dostępne również na rynku polskim.

Serwis YouTube może być też doskonałym źródłem jogowych inspiracji. Polecamy kanały: [Yoga Ed.](#), [Cosmic Kids Yoga](#) i [Yoga With Adriene](#) oraz sesje jogi nagrane przez naszą lektorkę i joginkę – [Karolinę Szaturską](#).

Jak wspierać naukę języka w domu?

Ruch, dieta i odpoczynek – podstawy dobrego dbania o umysł mamy już omówione. Jeśli zastanawiasz się, czy można zrobić coś jeszcze, aby pomóc dziecku w nauce, za moment przedstawimy Ci tajniki notatek skeczowych, mnemonik i innych sprytnych pomysłów na uczynienie nauki bardziej efektywną, a przede wszystkim przyjemniejszą.

Ćwiczenie pamięci przyspiesza naukę dziecka

Póki co, nasz system szkolnictwa opiera się przede wszystkim na zapamiętywaniu informacji. W nauce języka jest to zresztą nieodzowne, a sprawna pamięć to przydatny zasób w życiu prywatnym i zawodowym każdego człowieka. Jak zapamiętywać szybciej i skuteczniej?

Mnemotechniki

- szybkie zapamiętywanie u dziecka

Mnemotechniki to szereg technik, które pozwolą nam na szybsze uczenie się, zapamiętywanie, a także odtwarzanie informacji. Najbardziej znaną z nich są SKOJARZENIA. Mnemotechnika ta polega na zapamiętywaniu słów poprzez skojarzenie z innym, znanym już słowem, na przykład POTATO w pisowni wygląda jak PO-TATO. Ponieważ POTATO oznacza ziemniak, łatwo poprosić dziecko o skojarzenie ziemniaka z tatą. **„Tata ziemniak” to zabawne, absurdalne, więc łatwe do zapamiętania skojarzenie.** Po kilku przypomnieniach słowa, skojarzenie nie będzie już potrzebne, a słowo na trwałe zagości w pamięci. Co prawda na zajęciach w Early Stage nie używamy języka polskiego oraz nie

tłumaczymy słów na język polski. Jednak dla rodziców, którzy bawią się ze swoimi dziećmi w skojarzenia, takie wspomaganie się językiem polskim może być bardzo przydatne.

Inną mnemotechniką jest wymyślanie piosenki z nowo poznawanych słów do znanej melodii np. „We will rock you”. W Early Stage uczymy poprzez **rym, rytm i muzykę**, dzięki czemu uczniowie zapamiętują słowa bez wysiłku i czerpią z nauki ogromną radość.

Fiszki – ćwiczenie słownictwa u dziecka

W utrwalaniu słownictwa niezwykle ważna jest praktyka. Aby powtarzanie nie było nudne i bezskuteczne, warto skorzystać z pomocy internetowych lub analogowych fiszek.

W wersji tradycyjnej są to karteczki, które z jednej strony mają angielskie słowo, a z drugiej ilustrację tego słowa, definicję lub polski odpowiednik. Zestaw tworzymy samodzielnie, następnie „testujemy się” sprawdzając, czy znamy słowo patrząc na obrazek, definicję czy polski odpowiednik. Słowa, które znamy, odkładamy na jeden stosik, a słowa do powtórzenia – na drugi. Kolejne testowanie odbywa się jedynie ze słowami, które wymagają powtórzenia. Powtarzamy w ten sposób aż do odłożenia wszystkich kart na stosik z opanowanym

słownictwem. Przeprowadzamy testowanie całego zestawu co kilka dni dla lepszego efektu. W wersji internetowej możemy skorzystać na przykład z aplikacji **QUIZLET**, która po stworzeniu zestawu, pozwala nam sprawdzić pisownię, testuje na różnorodne sposoby, a nawet zapewnia dostęp do ogromnego wyboru obrazków i nagrań do słownictwa. Jako wisienka na torcie możemy zagrać w gry DOPASOWANIA, w których łączymy pary słowo - obrazek lub GRAWITACJA, w których spadają na nas "obrazki-meteoryty", możemy się od nich uchronić jedynie poprzez wpisanie poprawnej pisowni słowa, które ten obrazek przedstawia. Dzieciaki uwielbiają ekscytujące gry językowe.

Notatki graficzne jako pomoc w zapamiętywaniu

Dużym krokiem w budowaniu autonomii własnej nauki jest umiejętność organizacji wiedzy. Dzieciaki w szkole uczą się czasem prowadzić notatniki ze słówkami (słowniczeki), czasami poznają mapy myśli. Odmianą map myśli są organizery graficzne – to plany przemowy czy wypracowań w formie graficznej, dzięki którym łatwiej jest nam zorganizować myśli, a jednocześnie zapamiętać informacje. Warto wzbogacić swoje narzędzia również o **notatki skeczowe**. O tym, co to są

MAIN IDEA MAP

TOPIC

MAIN IDEA

SUPPORTING DETAIL #1

SUPPORTING DETAIL #2

SUPPORTING DETAIL #3

notatki skeczowe i jak z nich korzystać, przeczytacie sporo w internecie. [Na przykład tutaj](#) wyjaśnione są prosto, jasno i z przykładami.

Bardzo polecamy zapisywanie zasad gramatyki za pomocą obrazków. Jeśli chodzi o formowanie czasów gramatycznych, bardzo przydają się do tego formy kilkuelementowe np. bałwanek, który zawsze złożony jest z 2 lub 3 kul czy zwierzęta, które mają 3 elementy – głowę, ciało i ogon. **Notatka wizualna łączy elementy werbalne z wzrokowymi, opracowanie jej wymaga też dobrego zrozumienia tematu i przepracowania wiedzy na różne sposoby, dlatego sporządzanie jej jest niezwykle skuteczne dla zapamiętania i zrozumienia danego tematu.** Świetna kreatywna zabawa to wartość dodana całego procesu.

Zaangażowanie = lepsze zapamiętywanie

Benjamin Franklin powiedział: „Powiedz mi, a zapomnę. Naucz mnie, a może zapamiętam. Zaangażuj mnie, a się nauczę”. W tych słowach kryje się mądra myśl dotycząca nauki. Zaangażowanie jest warunkiem koniecznym, aby dobrze się czegoś nauczyć. Jak zatem angażować dzieci w domu, aby utrwalały angielski? Zaczynamy od bardzo kolorowej metody. Karteczki samoprzylepne, zwane również post-its, mogą bardzo przydać się w szybszym zapamiętywaniu. Takie karteczki z angielskimi słowami możemy wraz z dziećmi stworzyć i poprzyklejać np. do mebli w domu, jeśli akurat ćwiczymy słownictwo związane z domem na lekcjach angielskiego. W ten sposób możemy również oklejać jedzenie, ubrania, zabawki, kolory... Dzięki temu dzieci mają sporo ekspozycji na angielskie słowa, zwiększamy więc prawdopodobieństwo ich zapamiętania.

ZERO WASTE

produce no waste = use reusable containers, don't use plastic, compost, upcycle

Yes, because:

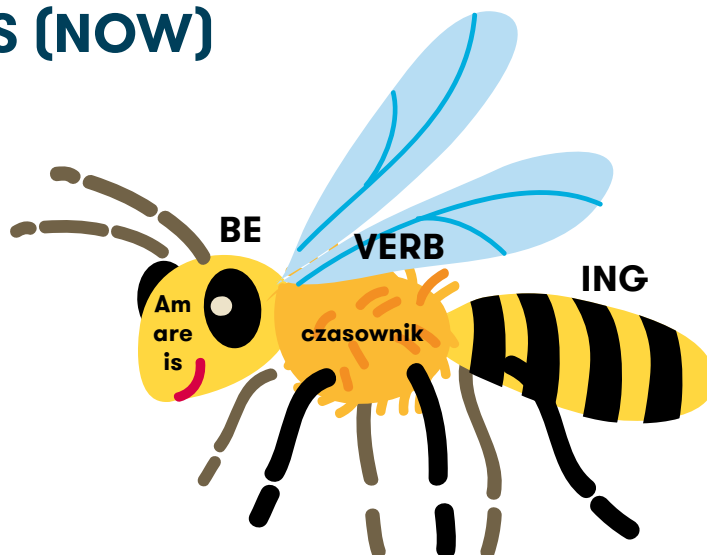
No, because:

Dodatkowo możemy próbować wymyślać dzieciom jak najwięcej okazji do kontaktu z angielskim. Możemy zachęcać je do projektów plastycznych z elementami angielskiego np. kiedy uczą się części ciała, obrysowujemy na dużym szarym papierze ciało naszego dziecka i podpisujemy części ciała, potem dekorujemy je i wieszamy w dobrze widocznym miejscu. A kiedy wypadną imieniny babci, wykonujemy dla niej angielską laurkę – rysujemy babcię i podpisujemy, w co jest ubrana (jeśli uczymy się akurat nazw angielskich ubrań).

Ze starszakami warto oglądać po angielsku seriale, podsyłać im artykuły i podcasty na interesujące je tematy. Można też znajdować wiele okazji do używania autentycznego angielskiego np. wspólnie planować wakacje, czerpiąc informacje z anglojęzycznych stron.

PRESENT CONTINUOUS (NOW)

I
we, you, they
he, she, it

Rola rodzica

Czy nauka może być dla dziecka przyjemnością? Naszym zdaniem zdecydowanie tak. Może być prawdziwą przygodą, pełną radości i satysfakcji oraz niespodziewanych zwrotów akcji! Co więcej – jako rodzic możesz być dla dziecka najlepszym kompanem tej podróży! Jak możesz to zrobić?

Wspieraj motywację wewnętrzną i pozytywne nastawienie do nauki

Motywację możemy podzielić na dwa rodzaje – wewnętrzną oraz zewnętrzną. Motywacja wewnętrzna wynika z osobistej chęci dokonania czegoś – nie w strachu przed czymś lub w imię nagrody. Zewnętrzna z kolei opiera się na karach i nagrodach oraz aprobacie świata zewnętrznego (lub jej braku). Alfie Kohn bardzo dokładnie opisuje te zjawiska w książce „Wychowanie bez kar i nagród”, której recen-

zję przeczytasz na [naszym blogu](#). Zachęcamy do zgłębienia tematu! Kultywowanie motywacji wewnętrznej ma tu kluczowe znaczenie. Warto uświadomić to również sobie. Dziecko zdobywa wiedzę dla siebie – nie po to, by zdobywać wysokie oceny lub zadowalać swoich rodziców, ale po to, by wzbogacać swój umysł, aby w pełni korzystać z możliwości, które daje świat.

Pamiętaj, że presja na dziecko powoduje wypalenie i niechęć do nauki

Rodzice często nie zdają sobie sprawy, że zdarza im się wywierać presję na swoich dzieciach już od najmłodszych lat. Sprzyjają temu porównania z osiągnięciami innych dzieci w ich wieku czy reakcje na otrzymaną ocenę typu „tylko czwórka?”. W wielu przypadkach wydaje im się, że w ten sposób zmotywują

dziecko do podnoszenia sobie poprzeczki, jednak granica między wspieraniem dziecka w realizowaniu różnych, ambitnych celów a wywieraniem niezdrowej presji jest bardzo cienka. Michael Schulte-Markwort, niemiecki psychiatra, autor książki „Wypalone dzieci. O presji osiągnięć i pogoni za sukcesem” pisze o zjawisku, które obserwuje w swojej pracy z dziećmi, a które kojarzy się raczej ze światem osób dorosłych – o wypaleniu.

Okazuje się, że dzieci – podobnie jak dorośli – mogą doświadczać bardzo dotkliwego w skutkach wypalenia, które jest konsekwencją życia pod ciągłą presją osiągnięć.

Wiele współczesnych dzieci ma bardzo napięty plan dnia – wiele godzin spędzają w szkole, do późnych godzin wieczornych uczą się do testów, kartkówek, odrabiają lekcje. To wszystko po to, by „się rozwijać”, nie zostać w tyle, dostać się do dobrej szkoły, osiągnąć sukces. Często robią to nie dla siebie, lecz by zadowolić rodziców – chcą, aby byli z nich dumni lub wiedzą, że w ten sposób otrzymają jakąś nagrodę. Żeby to osiągnąć, potrafią się bardzo starać, czasami ponad siły. Tutaj wracamy ponownie do tematu motywacji wewnętrznej i zewnętrznej. Jak widać, ma ona ogromny wpływ na podejście do nauki. Codzienne funkcjonowanie w takim tempie i pod dużą presją oczekiwań ma swoją cenę. Jest nią zmęczenie, rozdrażnienie, problemy z koncentracją, różnego rodzaju dolegliwości fizyczne (np. bóle

głowy), smutek, poczucie pustki i braku sensu. Mogą to być objawy depresji dziecięcej, która pojawia się w odpowiedzi na życie pod ciągłą presją.

Można zatem powiedzieć, że granica pomiędzy wspieraniem dziecka w realizowaniu różnych ambitnych zadań, a wywieraniem na nim presji leży właśnie w zdolności rodzica do dostrzegania tego, co realnie lubi i czego potrzebuje jego dziecko. Rodzic może oczywiście proponować dziecku różne aktywności, jeśli jednak dziecko interesuje się czymś zupełnie innym, to ważne jest, żeby rodzic potrafił to uznać i nie karał za ten fakt dziecka.

Wśród wielu potrzeb rozwojowych dzieci są też te, dotyczące samorealizacji, doskonalenia się i uczenia nowych rzeczy. Z całą pewnością warto stwarzać im okazje do zaspokajania tych potrzeb. **Nie ma to jednak nic wspólnego z narzucaniem dzieciom ciągłej presji osiągnięć.** To drugie może wręcz skutkować poważnymi problemami emocjonalnymi w przyszłości.

Bądź towarzyszem, nie kontrolerem

Pamiętaj, że dla prawidłowego rozwoju dziecka bardzo ważna jest dobra relacja pomiędzy Wami. Dziecko potrzebuje wiedzieć, że jest przez Ciebie akceptowane, kochane, że masz dla niego czas i że może się do Ciebie zwrócić, gdy ma problem. Tak naprawdę to właśnie takie podejście wpływa pozytywnie na zdrowie psychiczne dzieci, ich podejście do nauki oraz radzenie sobie w świecie.

Dlatego ważne jest, aby być dla dziecka **dobrym towarzyszem**, który wspiera jego zaangażowanie w naukę np. poprzez wspólne słuchanie piosenek po angielsku, oglądanie filmów czy bajek z angielskimi napisami, robienie ciekawych projektów plastycznych (np. laurek dla dziadków). Nie chodzi o rozliczanie dziecka z efektów i ocen, kontrolowanie wykonania pracy domowej czy usilne sprawdzanie, czy już potrafi powiedzieć coś po angielsku. Lepsze efekty i o wiele więcej frajdy dla obu stron przyniesie bycie wsparciem i dobrym kompanem, niż kontrolerem swojego dziecka. Zapraszamy również [do wysłuchania podcastu](#), do nagrania którego zaprosiliśmy psycholożki z Ośrodka Wsparcia i Rozwoju BLSKIE MIEJSCE, na temat wpływu rywalizacji, porównywań i presji na dziecko.

Na co zwrócić uwagę przy wyborze kursu językowego dla dziecka?

Wiesz już, kiedy jest najlepszy moment na rozpoczęcie nauki języka obcego oraz w jaki sposób dzieci najefektywniej się go uczą. Przyszedł więc czas na kolejny krok – wybór kursu językowego dla dziecka. Pewnie zastanawiasz się, co przyniesie najlepsze korzyści – zajęcia indywidualne, a może grupowe? Na co zwrócić uwagę, wybierając szkołę językową? Ile razy w tygodniu powinny odbywać się zajęcia i jak długo powinny trwać? Zapewne zależy Ci, aby dziecko chętnie brało w nich udział, polubiło naukę języka i swojego nauczyciela oraz miało widoczne efekty swojej pracy. To wszystko jest możliwe! Podpowiadamy zatem, czym kierować się przy wyborze kursu językowego.

Cel – osłuchanie się z językiem czy nauka na serio i opanowanie języka przed wejściem w dorosłość?

Na początku rodzice powinni sobie odpowiedzieć na to pytanie. Jeśli celem jest to, aby dziecko po-

lubiło angielski i po prostu osłuchalo się z nim, wtedy każda forma komfortowego dla dziecka kontaktu z językiem angielskim będzie pomagała w osiągnięciu tego celu. Jeśli jednak zależy Ci na tym, aby wyposażyc dziecko w kompetencje językowe na wysokim poziomie, wtedy decyzja powinna być podjęta bardzo świadomie i nie powinien o niej decydować przypadek, czyli np. promocyjna cena, czy chęć uczęszczania dziecka do tej samej grupy, co koleżanka czy kolega.

Zajęcia grupowe vs indywidualne i wielkość grupy

Nauka w grupie jest dużo bardziej atrakcyjna dla dzieci i daje zdecydowanie więcej możliwości dydaktycznych. Dlatego zajęcia grupowe są bardziej efektywne niż lekcje indywidualne. Co więcej, **grupa nie powinna być zbyt mała, ponieważ bardzo cierpi na tym dynamika zajęć, co może mieć wpływ na efekty nauczania.** Niewielkie grupy to również ryzyko zmiany skła-

du uczniów w ciągu roku. W sytuacji rezygnacji pojedynczych uczniów może istnieć konieczność zamknięcia grupy lub dopisywania nowych uczniów. Wyobraźmy sobie grupę np. czteroosobową i dłuższą chorobę jednego czy dwóch uczniów oraz jaki to ma wpływ na dynamikę nauki. Klucz do nauczania grupowego to nauczyciel z odpowiednim przygotowaniem, indywidualnym podejściem oraz odpowiednio dobrany wiek i poziom uczniów.

Wiek i poziom zaawansowania uczniów

Optymalne tempo i przebieg zajęć zapewniają grupy jednorodne, ujednolicone pod względem umiejętności i wieku. Grupa złożona z dzieci w różnym wieku, a więc na innym poziomie doświadczenia szkolnego – np. z lepiej i mniej rozwiniętą umiejętnością pisania lub czytania – może wpływać na komfort uczniów oraz dynamikę pracy całej grupy. Młodsze dzieci mogą czuć się zbyt obciążone chęcią dorównania starszym uczniom, a dla starszych z kolei poziom kursu może być niewystarczający pod względem zaawansowania.

Aby odpowiednio wykorzystać potencjał dzieci, zajęcia języka angielskiego powinny odpowiadać możliwościom i potrzebom dzieci w określonym wieku. Warto więc upewnić się, czy szkoła języka angielskiego, do której planujesz zapisać dziecko, tworzy grupy wyrównane pod względem poziomu zaawansowania uczniów.

Częstotliwość i długość zajęć

Przyzwyczajanie do szkolnych realiów podpowiada, że optymalną długością zajęć jest 45 minut. W przypadku kursu języka angielskiego dla dzieci 45-minutowe lekcje są zdecydowanie za krótkie. Warto mieć na uwadze, że już same czynności porządkowe z uczniami zajmują czas (rozpoczęcie lekcji, wyjęcie książek, sprawdzenie listy obecności, pracy domowej etc.). Zanim dzieci się rozgrzeją i ich umysły zaczną chłonąć nową wiedzę, potrzeba nieco czasu. Aby móc ze spokojem realizować cele kursu – wprowadzać nowe słownictwo, ćwiczenia z komunikacji, naukę gramatyki i integrować te wszystkie elementy w trakcie grupowych ćwiczeń – potrzeba ok 50-90 minut w zależności od wieku ucznia. Przed zapisaniem dziecka na dodatkowy angielski, warto zatem sprawdzić, jak długo będą trwać zajęcia. Ważnym aspektem przy tej okazji jest również

upewnienie się, w jaki sposób same zajęcia będą realizowane. Dzieci mają naturalną potrzebę ruchu, szkoła językowa powinna zatem zadbać o to, aby ćwiczenia statyczne, związane z wprowadzaniem nowego materiału lub pracy z podręcznikiem, były przeplatane z angażującymi ćwiczeniami ruchowymi.

Cena

Cennik szkoły dużo o niej mówi. Kompetentni lektorzy i lektorki cenią swój czas pracy. Opieka metodyczna nad szkołą, dbanie o wysoką jakość nauczania i obsługi klienta, również mają swoją wartość. Dlatego szkoły reklamujące się jako tanie oraz oferujące promocyjne ceny powinny wzbudzić u rodzica czujność.

Dobra edukacja językowa to inwestycja w przyszłość dziecka. Oszczędzanie na niej najczęściej okazuje się działaniem bardzo krótkofalowym. W kolejnym roku szkolnym może się okazać, że dziecko straciło rok nauki, czy nie wykorzystało tego czasu tak, jak by mogło. Podczas analizy ceny bardzo ważne jest zwrócenie uwagi na to, jak długie są zajęcia oraz ile jest ich w trakcie roku. Dopiero gdy weźmiesz to pod uwagę, a tak-

że oczywiście jakość nauczania, jesteś w stanie zobaczyć, jaka jest rzeczywista wartość kursu. Jeśli chcesz tylko i wyłącznie porównać ceny – proponujemy pomnożyć liczbę zajęć w roku szkolnym lub semestrze przez długość trwania lekcji i podzielić tę liczbę przez 45 (minut). Tym sposobem porównasz, ile wynosi cena za 45 minut nauczania w danej szkole.

Zaplanowana ścieżka nauczania oraz przygotowywanie do państwowych i brytyjskich egzaminów

To kolejny element układanki. Przeglądając oferty szkół, zwróć uwagę, czy oferują one jasną ścieżkę rozwoju edukacyjnego dla swoich uczniów. Z jakich podręczników będą uczyć i czy oprócz podręczników zakładają w swoim programie dodatkowe materiały edukacyjne, dostosowane do potrzeb współczesnych uczniów?

Warto dopytać, czy program w danej grupie wiekowej ma swoją kontynuację w kolejnych latach. Czy zapisując dziecko do grupy przedszkolnej będziesz mieć pewność, że będzie mogło kontynuować naukę aż do matury? Czy program nauczania uwzględnia wszystkie poziomy zaawansowania? Takie podejście pozwoli na płynne przechodzenie między kolejnymi etapami oraz równomierne i przemyślane rozłożenie materiału. Warto również przyjrzeć się temu, czy dana szkoła językowa w ramach swoich założeń programowych przygotowuje swoich uczniów do egzaminów państwowych – ósmoklasisty

i matury oraz brytyjskich egzaminów Cambridge.

Pamiętaj – dobrze opracowany program dydaktyczny pozwoli dziecku płynnie przechodzić przez kolejne etapy nauki – od przedszkola aż do matury z uwzględnieniem egzaminów, które czekają po drodze na uczniów.

System rekrutacji i weryfikacji postępu uczniów

O ile w przypadku przedszkolaków ma to mniejsze znaczenie, o tyle przy dzieciach szkolnych **sprawdzenie umiejętności językowych przed przydzieleniem ich do właściwej grupy jest bardzo istotne**. Warunki i sposób, w jaki szkoła językowa przeprowadza spotkanie rekrutacyjne, np.: zapewnienie komfortu uczniowi, obecność metodyka, świadczą o jej jakości. Nie mniej **ważna jest weryfikacja postępów w nauce** już w trakcie edukacji w szkole: wewnętrzna (szkolna) i zewnętrzna (poprzez brytyjskie egzaminy). Dzięki nim na bieżąco można sprawdzić stopień zaawansowania dzieci.

Język zajęć

Fakt, że dziecko uczęszcza na kurs języka angielskiego nie zawsze oznacza, że zajęcia prowadzone są wyłącznie po angielsku. Tutaj obowiązuje prosta zasada: **im więcej styczności z językiem obcym, tym lepiej**. Prowadzenie zajęć częściowo po polsku negatywnie wpływa na stopień osłuchania się z językiem i postępy w nauce. Nie działa też mobilizująco na ucznia. Trudno oczekiwać od ucznia, aby mówił po angielsku, jeśli jego nauczyciel mówi do niego po polsku. Nie jest prawdą, że nauczyciel powinien mówić podczas zajęć w języku polskim, ponieważ inaczej dzieci nie go nie rozumieją. Aby wytłumaczyć trudniejsze zagadnienia, wystarczy zastosować odpowiednią mimikę i gesty. Gdy kilka razy dzieci będą mogły połączyć usłyszane zdanie z zaobserwowanym gestem nauczyciela (np. "Stand up" nauczyciel pokazuje, aby wstać, "Make a circle" – pokazuje kółeczko, "Open your books" – pokazuje gestem otwieranie książek), dziecko bardzo szybko utrwali sobie znaczenie wypowiedzianych zdań. Na kolejnych zajęciach gest wspomagający zrozumienie może już nie być potrzebny.

Zajęcia pokazowe

Wiele szkół organizuje lekcję pokazową – warto wziąć w niej udział, żeby zorientować się, jak potencjalnie mogą wyglądać przyszłe zajęcia. **Lekcja pokazowa pozwoli poczuć atmosferę szkoły, poznać jej energię i choć trochę sprawdzić podejście do uczenia.**

Kontakt ze szkołą i lektorem

Sprawdź, czy będziesz mieć bieżący dostęp do informacji o postępach w nauce Twojego dziecka, ewentualnych trudnościach lub sukcesach. Jeśli tak – to w jakiej formie? Dzięki stałemu kontaktowi ze szkołą trzymasz rękę na pulsie i budujesz wzajemne zaufanie.

Osoby prowadzące zajęcia

Czy kadra w wybranej szkole języka angielskiego dla dzieci jest kompetentna i przygotowana do pracy z najmłodszymi oraz nastolatkami? Nie da się tego zweryfikować przed rozpoczęciem kursu, ale cenną wskazówką jest proces rekrutacji nauczycieli w danej szkole. Im

bardziej przemyślany i konkretny, tym większa szansa na dobrego lektora.

Umowy z rodzicami

Zapytaj, czy wybrana szkoła językowa oferuje umowy, z których można się wycofać bez finansowych konsekwencji, jaki jest okres wypowiedzenia? **Czy, w razie niezadowolenia, będziesz mieć prawo odstąpienia od umowy i przeniesienia swojego dziecka do innej szkoły?**

Dodatkowe aktywności organizowane przez szkołę

Ciekawe projekty, przedstawienia dla rodziców czy półkolonie językowe uatrakcyjniją naukę i pogłębiają relacje między uczniami, rodzicami i lektorami. Jeśli znajdziesz szkołę językową, którą Twoje dziecko polubi, może okazać się, że jest to jednocześnie wymarzone miejsce na wakacje i ferie.

Lokalizacja szkoły

Sprawdź, czy szkoła ma lokal w dogodnej dla Was lokalizacji, aby nie tracić wiele czasu na dojazdy. A może zajęcia będą odbywać się na terenie szkoły lub przedszkola Twojego dziecka? Niektóre szkoły [Early Stage](#) oferują rów-

nież usługę przyprowadzania i odprowadzania dzieci na zajęcia, w trakcie pracy rodziców, co stanowi dla nich duże udogodnienie.

Reagowanie w wyjątkowych sytuacjach

Czy wiesz, jak szkoła językowa, o której myślisz, reaguje w nadzwyczajnych sytuacjach? Czy bierze pod uwagę zarówno dobro swoich uczniów, jak i lektorów? Czy w razie lockdownu jest w stanie efektywnie prowadzić zajęcia w świecie online? Warto przyjrzeć się również temu aspektowi, aby czuć się bezpiecznie na co dzień i mieć poczucie, że ani szkoła, ani Ty niczym nie zostanieie zaskoczeni.

Opinie o szkole wśród znajomych

Na koniec pamiętaj, aby sprawdzić opinie o szkole wśród znajomych. Wystarczy kilka telefonów, żeby przekonać się, czy idziesz dobrym tropem. Ocena brzmiąca "dzieciaki lubią chodzić na zajęcia" powinna być świetną rekomendacją. Warto jednak podpytać o to, czy rodzice widzą postępy u dzieci i czy oceniają program jako ambitny. Pamiętajmy, że dzieciom mogą się bardzo podobać zajęcia, ale poprzeczka może być postawiona niezbyt wysoko i kurs nie będzie odpowiednio wykorzystywał potencjału ucznia oraz gotowości do nauki nowego materiału.

Przydatne strony i aplikacje

Nauka angielskiego to nie tylko zajęcia z lektorem. To również otaczanie się językiem – poprzez oglądanie filmów i bajek po angielsku, czytanie angielskich książek, magazynów i portali internetowych czy słuchanie piosenek po angielsku. Wpływa to na zwiększenie zasobu słownictwa i struktur, lepszą wymowę, ułatwia zapamiętywanie. Z pomocą przychodzi nam Internet, w którym na młodych językowych odkrywców czeka wiele przydatnych stron i aplikacji.

Strony z materiałami do słuchania

Polecamy na przykład stronę BBC – poświęconą nastolatkom oferuje wiele materiałów, nie tylko do słuchania, dla uczniów na różnych poziomach. [Kliknij TUTAJ](#), żeby zapoznać się z przykładowym materiałem – w tym akurat usłyszysz o radach, dotyczących zdawania egzaminów Cambridge. Z kolei [LYRICS TRAINING](#) to strona poświęcona ulubionym piosenkom – wybieramy piosenkę, słuchamy, wykonujemy ćwiczenia i czerpiemy przyjemność z zabawy z muzyką! Autorskie piosenki dla dzieci i ciekawe językowe zadania czekają również na naszej stronie [earlystage.pl/projekt](#), która w każdym nowym roku szkolnym pogłębia określony temat – do tej pory realizowaliśmy projekty na temat bezpieczeństwa w sieci, ekologii, wody czy ochrony zwierząt. Kolejny projekt będzie dotyczyć emocji i mądrej drogi do szczęścia.

Z kolei na nastoletnie dzieci doskonale działa oglądanie ulubionych seriali i filmów angielskich w oryginale, bez napisów polskich, ewentualnie z angielskim – warto wesprzeć dziecko tłumacząc mu, że uczucie niezrozumienia każdego szczegółu jest naturalne i że zanim mózg „przechodzi” na rozumienie innego języka, mija trochę czasu – trzeba spróbować wykrzesać z siebie nieco cierpliwości.

Filmy i podcasty do nauki angielskiego

[Film English](#) wybiera najciekawsze filmy do nauki angielskiego – często są to animacje, więc jeśli chcemy i możemy porozmawiać z dzieckiem po angielsku, doskonale nadają się jako wyjście do takiej rozmowy. Z aplikacji polecamy z kolei dla bardziej zaawansowanych językowo [Learn](#)

[English podcasts](#), English Listening Test oraz [Luke's English Podcast](#) (poziom średniozaawansowany i wyżej).

Ćwiczenia z gramatyki i słownictwa

Warto ćwiczyć nie tylko słownictwo, które mamy w książkach i na lekcjach. W internecie znajdziemy sporo pomocy w tym względzie na przykład na stronach [BBC Learning English](#) czy [British Council LearnEnglish Teens](#). Warto sprawdzić również takie strony, jak [Flo-Joe](#) czy [Exam English](#), które oferują mnóstwo ćwiczeń słownikowych, pomocnych w powtarzaniu do egzaminu KET i wyższych.

Fiszki jako wsparcie do nauki słówek

Warto korzystać też z gier i aplikacji na telefon np. [QUIZLET](#). Quizlet jest aplikacją do nauki słownictwa – zawiera mnóstwo zestawów tematycznych do przećwiczenia w formie fiszek. A skoro o fiszkach mowa, to [Fiszkoteka](#) ułatwia tworzenie własnych fiszek do nauki angielskiego. Aplikacja ma tę wielką zaletę, że świetnie uczymy się, gdy sami zarządzamy swoim procesem uczenia (np. poprzez dobór słów) oraz możemy sami wybrać słowa, które chcemy powtarzać. Uczenie się słownictwa w ten sposób jest niezwykle skuteczne – algorytmy komputerowe odrzucają słowa, które dobrze znamy, eksponując ucznia wiele razy na te, których zapamiętanie wymaga większego wysiłku.

Interaktywne testy językowe, gry i ćwiczenia

Klasyką, nie tylko jeśli chodzi o przygotowanie do brytyjskich egzaminów, jest [strona Cambridge](#). Uczeń znajdzie na niej nie tylko interaktywne ćwiczenia i przykładowe testy, ale także gry i aplikacje przygotowane specjalnie z myślą o przygotowujących się do egzaminów Cambridge. Gramatykę dobrze powtarzać jest za pomocą gier i ćwiczeń – wiele z nich znajdziemy na stronach takich jak [British Council Grammar](#), ale też od niedawna pojawia się wiele ciekawych kanałów YouTube do nauki języka angielskiego, na których gramatyka jest wyjaśniona zabawnie i przystępnie np. kanał [„Po Cudzem”](#) albo [„Rock Your English”](#).

Czy to koniec?

Mamy nadzieję, że dopiero początek! Początek niezwykłej podróży z językiem angielskim! Mamy nadzieję, że zawarte w naszym ebooku informacje, pomogą w zaplanowaniu edukacji językowej Twojego dziecka, w wybraniu szkoły językowej i odkrywaniu nieznanego wcześniej świata angielskich słów, wyrażań i struktur gramatycznych! Zapraszamy również na przykład do jednej z [naszych szkół](#). Uczymy w wielu miejscach w całej Polsce, więc z dużą pewnością znajdziesz nas w swojej okolicy! :-)

Early Stage to szkoła języka angielskiego dla dzieci i młodzieży w wieku od 3 do 19 lat. Nasze zajęcia obfitują w liczne przygody z muzyką, dopasowanymi do wieku językowymi grami i zabawami, poezją rymowaną, projektami plastycznymi i multimedialnymi. Angażujemy wszystkie zmysły i uruchamiamy wyobraźnię.

Pokazujemy fascynujący świat nieznanych słówek i wyrażań, które dzięki naszym metodom łatwo zrozumieć i przyswoić.

Aby zapisać dziecko na zajęcia w Early Stage, zapraszamy na stronę earlystage.pl

Zapraszamy również do udziału w [webinariach dla rodziców](#), które poruszają tematy związane z psychologią dziecięcą oraz ze wspieraniem dzieci w efektywnym uczeniu się.

Więcej na temat naszej szkoły:

strona główna Early Stage: earlystage.pl

profil na Facebooku: www.facebook.com/earlystage

profil na Instagramie: www.instagram.com/early_stage

blog dla rodziców: earlystage.pl/blog

Universe dla osób chcących współpracować z nami jako lektor lub właściciel szkoły: universe.earlystage.pl

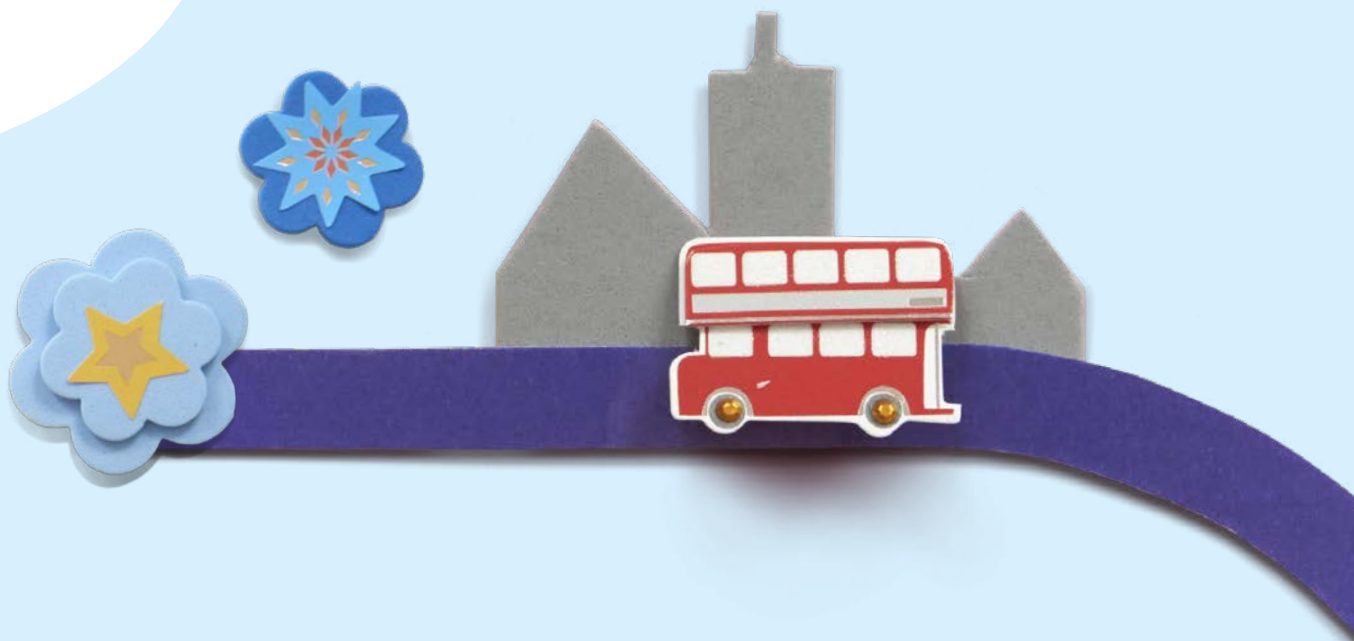

Redakcja: Anna Wojciechowska

Projekt i skład: Hanka Adamczyk

Ilustracje: Hanka Adamczyk, Gosia Detner

Zdjęcia: zasób własny Early Stage

early stage